



GÖTEBORGS  
UNIVERSITET

# Teaterlärarrollen

En litteraturstudie

Frida Cronquist och Johanna Ståhl

Ämneslärarprogrammet med  
inriktning mot teater



Uppsats/Examensarbete: 15 hp  
Kurs: Självständigt arbete 1 – LGTA1G  
Nivå: Grundnivå  
Termin/år: HT/2016  
Handledare: Lena Dahlén  
Rapportnummer: HT16-6100-003  
Examinator: Pernilla Ahlstrand  
Nyckelord: Teaterlärarrollen, teaterundervisning, roll, funktion, gymnasieskolan

## Abstract

I denna litteraturstudie undersöks hur aktuell forskning diskuterar lärarrollen i relation till teaterämnet. Studien visar att synen på lärarrollen både liknar och skiljer sig åt mellan olika forskare. Teaterlärarrollen kan förstås utifrån olika rollteorier, där teorierna lägger olika tyngdpunkt vid vad som formar yrkesrollen. Teaterlärarrollen kan även förstås utifrån lärarens subjektivitet och att den i sin tur påverkar undervisningen. Teaterlärarrollen kan också förstås utifrån samspelet mellan komponenterna själv, roll och karaktär samt hur läraren väljer att använda sig av dessa i sin roll som lärare.

I studien framgår även att samma lärare kan inta olika roller och funktioner, utifrån varje enskild undervisningssituation. Teaterläraren kan exempelvis verka som regissör, deltagare eller konstnär. Teaterläraren kan även vara den som förlöser, fördjupar eller förtäljer, där läraren har en medierande funktion. De roller och funktioner teaterläraren intar, påverkar i sin tur relationen till eleverna.

Studien konkluderar att förståelsen av teaterlärarrollen bör ses i relation till det ämnesspecifika. Detta innebär att teaterämnet är ett konstnärligt ämne och att man bland annat arbetar med gestaltning av roller. Utifrån dessa ämnesspecifika aspekter, blir slutsatsen att teaterläraren kan inta olika ingångar vad gäller konstnärs- eller pedagogrollen. Detta påverkar i sin tur undervisningen. Studien konkluderar även att förståelsen av teaterlärarrollen bör ses i relation till lärarens subjektivitet och att även detta i hög grad påverkar undervisningen. En annan slutsats studien gör är att mer forskning behöver bedrivas vad gäller teaterlärarrollen.

# 1. Innehållsförteckning

<b>1</b>	<b>Innehållsförteckning .....</b>	<b>1</b>
<b>2</b>	<b>Inledning .....</b>	<b>3</b>
2.1	Syfte/Problemformulering .....	4
2.2.	Bakgrund.....	4
2.2.1	Teaterämnets syfte.....	4
2.2.2	Eleven och läraren .....	4
2.3	Centrala begrepp.....	5
2.3.1	Roll och funktion.....	5
2.3.2	Skillnaden mellan drama och teater .....	5
<b>3</b>	<b>Metod .....</b>	<b>6</b>
3.1	Litteratursökning.....	6
3.2.	Avgränsning.....	7
3.3	Analys och urval .....	8
<b>4</b>	<b>Resultat .....</b>	<b>9</b>
4.1	Lärrrollen - utifrån två rollteorier.....	9
4.2.	Lärrrollen - utifrån identitet .....	10
4.3	Lärrrollen- utifrån undervisningspraktik.....	13
4.3.1	Läraren som regissör och organisatör .....	13
4.3.2	Läraren som igångsättare .....	14
4.3.3	Läraren i det kollektiva arbetet .....	14
4.3.4	Läraren som ämnesexpert.....	14
4.4.	Lärrrollen- konstnär eller pedagog.....	15
4.4.1	Konstnär eller pedagog .....	15
4.4.2	Konstnär i klassrummet .....	16
<b>5</b>	<b>Diskussion .....</b>	<b>18</b>
5.1	Metoddiskussion .....	18
5.2	Resultatdiskussion .....	19
5.2.1	Konstnär eller pedagog .....	19
5.2.2	Den subjektiva teaterläraren .....	20
5.2.3	Vad tar vi med oss till vårt kommande yrkesliv?.....	22
5.3	Fortsatt forskning .....	23
<b>6</b>	<b>Referenslista.....</b>	<b>24</b>
<b>7</b>	<b>Bilagor .....</b>	<b>27</b>

**Bilaga 7.1**.....

**Bilaga 7.2**.....

**Bilaga 7.3**.....

**Bilaga 7.4**.....

## 2. Inledning

Allt från grundskolans allra första år till universitetsnivå har vi mött många olika typer av lärare. Vi har mött pedagoger som varit auktoritära. Vi har mött pedagoger som varit osäkra i sin lärarroll. Vi har också mött pedagoger som inspirerat och väckt lusten att lära mer, sådana lärare som bidragit till att vi valt yrket. Vissa pedagoger har växlat mellan olika lärarroller, utifrån vad undervisningssituationen krävt. De har visat att i en och samma lärare kan flera olika roller rymmas.

Under verksamhetsförlagd utbildning såg vi hur våra handledare gick in olika lärarroller under olika kursmoment. Under slutproduktionen gick exempelvis båda våra handledare in i regissörsrollen, men med olika ingångar. I ena situationen blev regissörens uppgift att hålla ihop helheten och föra arbetet framåt. Läraren, som under andra kursmoment var mjuk och lekfull, blev nu auktoritär. Detta var också något läraren var tydlig med inför eleverna. När hon regisserade hade hon ett annat förhållningssätt och då var det också andra regler som gällde, än under tidigare kursmoment. I den andra situationen blev regissörens uppgift att handleda eleverna i deras eget skapande. Här var målet med själva undervisningen att eleverna själva skulle få skapa, vilket ledde till att läraren fungerade mer som en handledare än som auktoritär regissör. De två exemplen visar att lärarna hade olika sätt att verka som regissörer, där de också gav sig själva olika uppgifter, vilket i sin tur gav olika undervisningsresultat.

Teaterämnet i sig rymmer många olika kurser och moment. Scenisk gestaltning, ljud och fysisk teater för att nämna några. Som teaterlärare ska man kunna allt från att hålla föreläsningar inom teaterhistoria till att leda akrobatikövningar och ljussättningsarbete. Eftersom teaterämnet är mångsidigt, måste teaterläraren också kunna vara det. Därför intresserar det oss, hur teaterlärarrollen diskuteras i forskningen.

## 2.1 Syfte/problemformulering

Syftet med denna litteraturstudie är att undersöka hur aktuell forskning diskuterar lärarrollen, lärarfunktioner och rollteorier samt hur detta kan förstås i relation till teaterämnet.

Förhoppningen är att på så vis öka kunskapen och förståelsen för en teaterlärares olika roller/funktioner samt hur dessa kan kopplas till teaterundervisningen. Följande frågeställningar har formulerats:

- Hur diskuterar aktuell forskning lärarrollen?
- Hur kan teaterlärare använda sig av detta i sin yrkesroll?

## 2.2 Bakgrund

Nedan följer en bakgrund som beskriver teaterämnets syfte, elevernas rättigheter och lärarens uppdrag. Dessa är hämtade från läroplanen och skollagen.

### 2.2.1 Teaterämnets syfte

I läroplanens beskrivning av teaterämnets syfte framgår att teaterämnet innefattar olika konstnärliga uttrycksformer. Exempel på sådana uttrycksformer som eleven ska få kunskap inom är skådespeleri, regi, mask och ljus (Skolverket, 2011). Det står även att undervisningen ska utgå från elevernas kreativitet och skaparglädje samt att gestaltning och kommunikation är central i all teater. Därför ska undervisningen ge eleven möjlighet att lära sig kommunicera med en publik. Eleven ska även utveckla förmåga att samarbeta i grupp och färdigheter i att använda kroppen och rösten som sceniska uttrycksmedel (Skolverket, 2011).

### 2.2.2 Eleven och läraren

I skollagen står det att:

Alla barn och elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål  
(SFS, 2010:800, kap 3, § 3).

Skollagen (2010:800) slår även fast att utbildningen ska främja elevers utveckling och en livslång lust att lära. Vidare står det att utbildningen bland annat ska vila på människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet samt alla människors lika värde (SFS, 2010:800).

Enligt Skolverket (2011) ska läraren bland annat arbeta med att stärka elevernas självförtroende. Läraren ska även i sitt arbete utgå från varje enskild elevs förutsättningar, behov och erfarenheter. Läraren ska även skapa en balans mellan praktisk och teoretisk kunskap som i sin tur ska främja elevens lärande (Skolverket, 2011).

## 2.3 Centrala begrepp

Nedan följer en redogörelse över fyra begrepp som är centrala för vår litteraturstudie: roll, funktion samt skillnaden mellan drama och teater

### 2.3.1 Skillnaden mellan roll och funktion

Thomas Brante skriver i Nationalencyklopedin (2016) att roll är ett "sociologiskt begrepp för de förväntningar och normer som är förknippade med en social position eller uppgift" (NE, 2016). Enligt Brante utgör läraren och eleven ett rollpar, som innebär att lärare och elev kompletterar varandra och samspekar. Varje individ har flera roller och inom yrkeslivet är rollerna ofta reglerade genom bland annat lagar, exempelvis skollagen (Brante, 2016). Svenska akademins ordbok beskriver funktion "som ett förhållande att utöva eller göra sin tjänst" (SAO, 2016). SAO fortsätter att beskriva begreppet funktion som en syssla, befattning eller ett ämbete. En funktion är en uppgift som fylls av någon eller som blivit tilldelad någon (SAO, 2016). Som vi ser det, skiljer begreppen roll och funktion sig åt. Utifrån Brante och SAO tolkar vi det som att begreppet roll innefattar relationer mellan människor och begreppet funktion kopplas mer till själva arbetsuppgiften.

I de texter som lyfts fram i detta arbete, beskrivs begreppen delvis på olika vis, vilket kan leda till förvirring. Vi har därför valt att använda både begreppen roll och funktion, utifrån hur de används av forskarna.

### 2.3.2 Skillnaden mellan drama och teater

I Sverige brukar det dras en skiljelinje mellan begreppen drama och teater. Drama brukar användas som ett pedagogiskt verktyg att lära genom. Drama kan exempelvis användas för att lära mer om ämnen så som språk och historia, men också för att främja personlighetsutveckling. Inom teaterämnet däremot, är det kommunikationen till en publik som är det centrala samt att de konstnärliga uttrycksformerna ska samverka. Pernilla Ahlstrand, som är den första som skrivit en avhandling om teaterämnet på gymnasiet i Sverige, menar att drama kan ses både som en konstform och en pedagogisk metod (Ahlstrand 2014, genom Rasmussons, 2000 och Eaton, 2006). Därför kan viss begreppsförvirring uppstå. I vissa sammanhang behöver drama och teater inte vara två åtskilda ämnen. Ahlstrand påvisar dock, som ovan nämnts, att en viktig skiljelinje mellan drama och teater är att de har olika syften (2014).

I det engelska språket används begreppet drama både när det syftar till drama som pedagogisk metod och när det syftar till teater som konstnärligt ämne. Vi har valt att i denna studie översätta begreppet drama till teater.

### 3. Metod

Nedan följer en beskrivning av metoden för denna litteraturstudie. Metodavsnittet är indelat i rubrikerna: *Litteratursökning*, *Avgränsning* samt *Analys och urval*.

Detta examensarbete är en litteraturstudie. Avsikten med ett litteraturbaserat examensarbete är att fördjupa och utveckla kunskaper inom ämnesområdet (Dahlborg Lyckhage, 2006). Vilket i vårt fall är teaterämnet med inriktning på gymnasieskolan. Utgångspunkten för arbetet vilade därför på hur forskningen beskriver teaterlärares roller och funktioner i undervisningen. Utifrån detta hade vi sammanställt, värderat, analyserat samt granskat artiklar och avhandlingar som diskuterar vår frågeställning. Förhoppningen med detta arbete var att få svar på den frågeställning som presenterats under rubriken syfte/problemformulering. Litteraturstudiens form var hämtat från Friberg (2006). Det material som presenteras i resultatdelen innehåller både aktuell forskning i form av forskningsresultat, men även vetenskapligt granskade artiklar där författarna hänvisar till tidigare utförda studier/arbeten samt en masteruppsats.

#### 3.1 Litteratursökning

Den första sökningen var den ”inledande informationssökningen”. I boken *Dags för uppsats* (Friberg, 2006) beskrivs den inledande sökningen som en fas där det skapas en översikt över forskningsområdet (Östlundh, 2006). I den inledande informationssökningen prövas olika informationskällor för att skapa en förståelse och hitta relevant litteratur. Denna fas kan också vara en hjälp till att ringa in ett avgränsande ämnesområde (Östlundh, 2006). För att få en överblick av vad som fanns skrivet om vald fråga gjorde vi vår allra första sökning genom Göteborgs universitetsbiblioteks, förkortat UB, sökmotor Supersök. Supersök är en söktjänst som innehåller artiklar ur de e-tidskrifter Göteborgs bibliotek prenumererar på samt olika publikationsdatabaser som GUP och GUPEA.

Därnäst sökte vi oss via UB till databasen Educational Resources Information Center, ERIC, som är en databas för pedagogik. Här sökte vi främst efter artiklar kring lärarrollen. Vidare sökte vi oss till Modern language association international bibliography, MLA, samt Répertoire International de Littérature Musicale abstracts of music literature, RILM, som är databaser för humaniora. I MLA sökte vi efter texter kopplade till teater och drama och i RILM sökt efter lärarrollen inom andra estetiska ämnen. I MLA fick vi även tillgång till den elektroniska tidskriften *Theatre Journal*. Även här kunde vi söka efter artiklar kopplade till teater och drama. Därefter sökte vi efter avhandlingar i bibliotekskatalogen Libris. Libris är en katalog för Sveriges samtliga bibliotek, som kontinuerligt samlar information om de titlar som finns på alla svenska bibliotek.

För att hitta relevant litteratur till vårt arbete försökte vi identifiera användbara sökord. Orden vi valde vid en första sökning var ord relaterade till vårt syfte. Vi valde enbart svensk och engelsk litteratur och vi använde den brittiska stavningen theatre i våra sökningar. De ord vi primärt använde oss av vid en första sökning var:

- Teaching theatre
- The theatre teacher
- Role AND drama teacher



- Drama teacher
- Roles of teachers
- Lärarrollen

I vissa sökningar använde vi oss av en så kallad *boolesk söklogik* (Östlundh, 2006). Denna söklogik används när man vill koppla ihop två sökord genom att lägga in operatören AND mellan på orden (Östlundh, 2006). I vårt fall Role AND drama teacher.

Efter en första sökning upptäckte vi att vi inte hade tillräckligt med material som passade till vår frågeställning, därför gjorde vi ytterligare en sökning med nya ord. Vi vidgade även sökningen till att innefatta lärare inom andra estetiska ämnen, främst musik och bild. De ord vi primärt använde oss av vid den andra sökningen var:

- Drama AND teacher
- Function teacher AND aesthetic
- Role teacher AND music
- Function AND art teacher
- Role of the art teacher
- Role AND teacher

Genom så kallat snöbollsurval fann vi annan intressant litteratur. Vi gjorde då en sekundärsökning (Östlund, 2006) på de forskare som skrivit litteraturen. De personer vi primärt gjorde en sekundärsökning på var Els-Mari Törnquist samt Christer Bouij.

I denna litteraturstudie har vi också använt oss av tidigare känd fack- och akademisk litteratur. Exempel på tidigare känd litteratur är Birgitta Silfvers avhandling *KARNEVAL I KLASSRUM – KUNSKAP PÅ HJUL - En studie av elevers möten med clown analyserade med narrativ metod och poetisk etnografi* (2011) och Jens Remfeldts masteruppsats *Teaterpedagogik på gymnasieskolans estetiska program* (2013).

## 3.2 Avgränsning

För att säkerställa vetenskaplig kvalitet på artiklarna avgränsade vi sökningen till enbart peer reviewed-material. Detta innebär att artiklarna är vetenskapligt granskade av forskare som är kunniga inom det forskningsfält artikeln avser (Vetenskapsrådet, 2011). För att finna aktuell forskning tidsavgränsade vi träffarna mellan år 2000–2016. Vår avgränsning kring aktuell forskning och enbart vetenskapligt granskat material, fick under arbetes gång frångås. Detta eftersom vi upptäckte att vårt område inte var tillräckligt beforskat. Därför användes en masteruppsats i resultatdelen samt en avhandling från 1998. Uppsatsen bedömde vi som relevant för vårt arbete, eftersom den behandlar hur teaterlärare ser på sin roll och funktion i teaterundervisningen. Även avhandlingen från 1998 bedömde vi som relevant för vårt arbete eftersom den diskuterar musikleärollen, vilken kan överföras till teaterlärarens roll.

### 3.3 Analys och urval

Till en början läste vi abstrakts och sammanfattningar av de artiklar, texter och avhandlingar vars titlar verkade beröra vår frågeställning. Utifrån abstrakts kunde vi få en uppfattning av hur texternas innehåll förhöll sig till vår frågeställning. Från början hade vi ett 20-tal artiklar kring drama/teater som verkade relevanta. Vid en närmare granskning upptäckte vi att majoriteten av texterna inte berörde vår frågeställning i tillräckligt stor grad. Dessa artiklar sorterades därför bort. Från början hade vi även åtta avhandlingar men hälften av avhandlingarna sorterades bort. Detta eftersom de inte heller berörde vår frågeställning tillräckligt väl.

De texter som verkade intressanta utifrån vår frågeställning sparade vi och läste noggrannare. Vi strukturerade vår granskning av texterna genom att se eventuella samband mellan de texter som behandlade samma områden. Denna typ av analysförfarande utgick från Friberg (2006). Därifrån hämtade vi frågorna ”Likheter och/eller skillnader i teoretiska utgångspunkter”, ”Likheter och skillnader i syften” samt ”Likheter och skillnader i studiernas resultat” (Friberg, s. 140, 2006).

Efter att ha undersökt likheter och skillnader i de valda texterna gjorde vi en syntetiserande och inte en beskrivande sammanställning (Friberg, 2006). En syntetiserande sammanställning betyder att vi tolkade och drog slutsatser från vår datainsamling (Friberg, 2006).

Vår metod för att skapa det slutgiltiga materialet tog flera vändor. Först delade vi in vårt material i två större teman. Det ena temat innehöll litteratur som behandlade lärarrollen utifrån olika rollteorier. Det andra temat behandlade lärarens funktion i undervisningen. Då teaterämnet är ett ungt forskningsområde kom därför teaterlärarbegreppet att breddas till att innefatta andra lärare inom estetiska ämnen, främst musik, musikal och bild. Vi ansåg att de texter vi funnit var relevanta för vår frågeställning trots att vissa texter inte var direkt kopplade till teaterundervisning. Vid närmare granskning av litteraturen upptäckte vi att begreppen roll och funktion diskuterades på olika sätt samt att begreppen gick in i varandra. En annan upptäckt var att vissa texter som behandlade lärarrollen gjorde detta i relation till begreppet identitet. Vi valde att inte ha med identitet i syfte/problemformuleringen eller bakgrunden. Anledningen till detta var att identitet diskuterades i relation till lärarrollen och därför menar vi att detta var en del av resultatet och inte en del av problemformuleringen.

De teman vi tillslut vaskade fram var *Lärarrollen - utifrån två rollteorier*, *Lärarrollen - utifrån identitet*, *Lärarrollen- utifrån undervisningspraktik* samt *Lärarrollen- konstnär eller pedagog*. Resultatdelen innehåller sammanlagt fyra artiklar, fyra avhandlingar samt en masteruppsats.

Eftersom denna studie är en litteraturstudie behövde vi inte ta de forskningsetiska principerna så som informationskravet, samtyckekravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet i beaktning. Detta eftersom vi inte utför en egen undersökning.

## 4. Resultat

Resultatdelen är indelad i följande tematiska rubriker: *Lärrollen- utifrån två rollteorier*, *Lärrollen- utifrån identitet*, *Lärrollen- utifrån undervisningspraktik* samt *Lärrollen- konstnär eller pedagog*.

### 4.1 Lärrollen - utifrån två rollteorier

Inledningsvis följer hur Christer Bouij och Evelyn Säll beskriver två olika rollteorier som förklarar lärrollen utifrån ett mer övergripande plan.

I doktorsavhandlingen *Lärrollens olika skepnader; estradör, regissör och illuminatör. En longitudinell studie av blivande lärares föreställningar* från Uppsala universitet, behandlar Evelyn Säll (2000) blivande lärares föreställningar om lärrollen. Det är en kvalitativ studie där 14 lärarstudenter följs, från utbildningens början ut i yrkesverksamheten. Syftet med avhandlingen är att undersöka vilken syn blivande lärare har på lärrollen, om synen förändras över tid samt hur man kan förstå dessa förändringar. I avhandlingen kommer Säll fram till att synen på lärrollen hos studenterna förändras. Förändringen sker dels under själva utbildningen och dels när studenterna kommer ut i yrkeslivet. Utifrån intervjumaterialet konstruerar Säll tre olika kategorier som ska spegla synen på lärrollen: estradören, regissören och illuminatören (Säll, 2000).

Christer Bouij (1998) är professor i musikvetenskap med konstnärlig inriktning vid Musikhögskolan, Örebro universitet. I sin avhandling *Musik- mitt liv och kommande levebröd. En studie i musiklärares yrkessocialisation* studeras blivande musiklärares socialisation in i yrket. Det är en longitudinell studie som bygger på intervjuer och enkäter, där Bouij följer musiklärarstudenter under studietiden och ut i yrket. Syftet med avhandlingen är att beskriva och analysera musikstuderandes väg till yrket, att förstå deras uppfattning om det kommande yrket och att studera musiklärarsocialisationen. Syftet är även att koppla denna till rollidentitetsteorin samt att öka förståelsen för socialisationsprocessen. Bouij möter studenter med olika syn på musiker kontra lärrollen. Vissa ser sig mer som musiker medan andra identifierar sig mer med lärrollen (Bouij, 1998).

Både Bouij (1998) och Säll (2000) gör i sina avhandlingar en överblick över olika rollteorier, där de mer ingående beskriver den funktionalistiska samt den symbolisk interaktionistiska. Nedan följer en redogörelse över den funktionalistiska samt den symbolisk interaktionistiska rollteorin, utifrån Bouij och Säll.

Enligt den funktionalistiska rollteorin ser man på samhället som uppbyggt av olika positioner och att människor skapar sina roller, utifrån de omgivande förväntningar som riktas mot just denna position (Dahrendorf, 1971 genom Säll, 2000). Tyngdpunkten vid den funktionalistiska rollteorin är att sociala strukturer skapar människors roller. Denna rollteori har en syn på individen som passiv mottagare av rollsocialisationen (Bouij, 1998). Det funktionalistiska synsättet ser till omgivningens krav och förväntningar, men inte till den enskilda individens process i att socialiseras in i en roll. Inom denna rollteori ser man främst till hur individen socialiseras in i olika roller via den sociala miljön, men individuella olikheter eller drivkrafter

ses inte som styrande. För att kunna utföra läraryrket, måste först lärarrollen läras in. Läraren har krav och förväntningar på sig från många olika håll. Exempelvis samhället, skolledare, kollegor, elever och föräldrar och det är dessa omgivande krav som socialiserar in läraren i yrkesrollen. Utifrån den funktionalistiska rollteorin, kan yrkesrollen utföras oavsett de känslor den enskilda individen har inför situationen. Utifrån den funktionalistiska rollteorin kan man således beskriva en yrkesroll, utan att tala om yrkesutövarens personlighet eller känslor (Säll, 2000).

Både Bouij (1998) och Säll (2000) tar även upp den symboliska interaktionismens rollteori, vilken båda ansluter sig till. Vid det symboliska interaktionistiska synsättet, vill man lyfta fram de aktiva processer som påverkar att individer tar till sig roller. Roller skapas i interaktionen mellan människor och vid den symboliska interaktionismen står det faktiska handlandet i fokus (Bouij, 1998). Roller är något som skapas i interaktionen *mellan* människor och rollen är summan av de handlingar individen utför i samspel med andra (Säll, 2000). Interaktionen mellan människor sker genom olika symboler, där språket har en viktig del. Inom den symboliska interaktionismen menar man att vi tolkar och definierar varandra i ett socialt och symboliskt samspel (Bouij, 1998).

### **Sammanfattning**

Två olika rollteorier har i ovanstående avsnitt beskrivits utifrån Bouij (1998) och Säll (2000). Utifrån den funktionalistiska rollteorin, kan man beskriva och förstå lärarrollen utifrån de olika positioner som samhället är uppbyggt av. Man menar vidare, att människor befinner sig i olika positioner, med olika förväntningar som socialiserar in oss i olika roller. Utifrån den funktionalistiska rollteorin, kan man förklara yrkesrollen utifrån dessa omgivande förväntningar, men man ser inte till den enskilda individens känslor eller personlighet (Säll, 2000). Kritik som riktats mot denna rollteori, är att den ser människan som alltför passiv mottagare av rollen. Den symboliska interaktionismen å andra sidan, vill lyfta fram människor som aktiva deltagare i att skapa sina roller (Bouij, 1998). Man framhäver även, att roller skapas i samspel mellan människor, våra handlingar står här i centrum (Säll, 2000). En viktig del av detta samspel har vårt språk, som påverkar hur vi skapar våra roller (Bouij, 1998).

## **4.2 Lärarrollen- utifrån identitet**

Nedan följer hur Prue Wales, Andy Kempe och Evelyn Säll beskriver förståelsen av teaterlärarrollen/lärarrollen, kopplad till synen på identitet och hur förståelsen av läraridentiteten i sin tur påverkar undervisningen.

Prue Wales (2009), professor vid National Institute of Education, Nanyang Technological University i Singapore, har skrivit artikeln "Positioning the drama teacher: exploring the power of identity in teaching practices". Det är en kvalitativ studie, där först tidigare forskning kring lärares subjektivitet och identitet presenteras. Därefter beskrivs ett tidigare forskningsprojekt från 2006 där Wales intervjuat en grupp kvinnliga teaterlärare kring synen på deras subjektivitet. Artikeln undersöker hur teaterlärares identitet påverkar deras undervisningspraktik. Vikten av att placera läraren i centrum för forskning om undervisning framhävs, då Wales menar att många studier om undervisning istället sätter eleven i centrum.

Eftersom teaterämnet i sig handlar om subjektivitet, är det av extra vikt för teaterlärare att ha förståelse för det egna subjektet. Detta, eftersom lärares subjekt påverkar undervisningen. När läraren förstår hur den ger uttryck för sitt själv i klassrummet, kan man uppnå en djupare form av lärande (Wales, 2009). Det finns mycket att lära kring hur lärare uttrycker sig om sina själv. Vidare framhåller Wales att mycket av det arbete en lärare gör handlar om hur läraren uttrycker sin identitet och personlighet i klassrummet. Teaterlärare har man flera olika uppgifter, där några ibland är motstridande. Exempelvis kan en del av läraren vilja vara auktoritär medan en annan del vill försäkra sig om elevernas välmående (Wales, 2009).

Andy Kempe (2012), professor i Drama Education vid Readings universitet, institutet för utbildning, har skrivit artikeln ”Self, role and character: developing a professional identity as a drama teacher”. Det är en kvalitativ studie där både blivande och verksamma teaterlärare intervjuats. I artikeln undersöks vad som påverkat blivande teaterlärare att välja läraryrket istället för en skådespelarkarriär. Ett tema som lyfts fram är huruvida man kan se undervisningen i sig som en konstform. Kempe menar att teaterlärares professionella identitet kan delas upp i tre sammanlänkande beståndsdelar: själv, roll och karaktär. Förståelsen av dessa tre är av vikt för teaterlärares yrkesutövande. All undervisning innehåller element av agerande och agerandet är av särskild vikt för teaterlärare. En slutsats som Kempe drar är att erfarna teaterlärare ofta ser sig själva som konstnärer vars konst är att undervisa. En annan är att en roll kan användas på olika vis, vilket har ett värde för alla typer av lärare (Kempe, 2012).

Medan Wales (2009) diskuterar hur läraren ser på sin yrkesidentitet kopplat till självet och sin subjektivitet, anlägger Kempe (2012) ett triadiskt synsätt på hur man kan förstå en lärares identitet. Det triadiska synsättet innebär ett samspel mellan de tre komponenterna själv, roll och karaktär. Det finns en distinktion mellan ett binärt och triadiskt närmande vid förståelsen av hur lärare går in i sin yrkesroll. Vid ett binärt närmande, är det lärarens själv som tränas att uppträda i rollen som lärare. Det binära närmandet belyser således hur yrkesroller formas utifrån samspelet mellan de två komponenterna själv och roll (Kempe, 2012 genom Schonmann, 2005). Kempe utgår från den triadiska modellen, men tar den vidare genom att diskutera huruvida det finns en distinktion mellan att uppträda i en roll och i en karaktär. Dessa olikheter kan vara av särskild vikt för teaterlärare. När en individ utövar ett yrke, träder denne in i en roll. Alla yrkesutövande är individer som uppträder *i rollen som* ett yrke/en profession. Att vara lärare innebär ett komplext manövrerande mellan personen, rollen och karaktären.

To consider teaching simply as an individual performing a role in the sense of merely executing a number of professional duties may not provide sufficient recognition of the complexity of the triadic nature of what many teachers do [...]  
(Kempe, 2012, s. 534).

Läraren behöver kunna bygga en karaktär, via en distans till sin person (självet) och roll (den formella uppgiften). Detta, för att bygga en karaktär som lärare som personen vill ha. Denna tredje komponent (karaktär) är av särskild vikt för teaterläraren, eftersom hen även i själva teaterämnet arbetar med karaktärer. Karaktären kan även skydda det individuella självet från att ta kritik från eleverna personligt. Detta eftersom elevernas kritik snarare riktas mot lärarens val av karaktär, än läraren som person (Kempe, 2012).

Istället för Kempes (2012) begrepp karaktär, framhåller Wales (2009) att en del av själva teaterämnet är att konstruera olika identiteter samt att teaterstudenterna får sätta sig in i hur

andra människor känner, via olika roller. Wales hänvisar till Misson (1996) som menar att “[...]drama is an extraordinarily powerful site for constructing human subjectivity because, at its best, it operates at the nexus of intelligence and emotion “(Wales, 2009, s. 276).

Subjektivitet beskriver Wales som något relationellt, som bland annat påverkas av den politiska och historiska kontexten vi befinner oss i. Subjektiviteten innefattas av såväl kognitiva som somatiska upplevelser samt av olika emotionella processer. Eftersom teaterämnet fokuserar på subjektivitet, befinner sig teaterläraren i en maktposition. Detta, eftersom läraren har makten att ifrågasätta elevernas subjektivitet. Teaterläraren har därför både moraliska och etiska skyldigheter gentemot eleverna. Teaterläraren har skyldighet att vara medveten om sin egen subjektivitet, hur denna är formad och hur den i sin tur påverkar undervisningen. Då läraren befinner sig i en maktposition gentemot eleverna, måste läraren ständigt ifrågasätta sin undervisning och försöka se vilka elever som gynnas och missgynnas (Wales, 2009).

Kempe (2012) framhåller att en lärare måste kunna manövrera mellan komponenterna själv, roll och karaktär, då de bidrar till hur läraren presenterar sig själv och framstår i klassrummet. I rollen som lärare, investerar och använder sig individen av olika delar av sig själv. Samtidigt får individen inte förlora sin privata identitet när hen går in i de olika lärarrollerna. Att som lärare vara medveten om hur man använder sig av sitt själv, roll och sin karaktär, blir därmed mycket viktigt.

Liksom Kempe (2012) framhäver Säll (2000), som tidigare presenterats, vikten av att läraren skiljer mellan sin person och roll. En lärares livssituation har inverkan på hur läraren ser på sin yrkesroll och allt större krav ställs på lärarens person. Tidigare innebar lärarrollen en mer självklar auktoritet, vilket numera inte är fallet. I rollen som lärare, måste individen kunna skifta fokus bort från den egna personen. Detta eftersom kommunikationen med omgivningen annars kan komma till skada. Det måste finnas en balans mellan faktorer som inverkar både på läraren som person och själva lärarrollen (Säll, 2000).

### **Sammanfattning**

Teaterlärarens roll och identitet har här beskrivits utifrån Kempes (2012), Sälls (2000) och Wales (2009) tankar kring begreppen själv, subjektivitet, roll, karaktär och person. Wales framhåller att en stor del av lärares arbete handlar om hur läraren uttrycker sin identitet och personlighet i klassrummet. En viktig del av själva teaterämnet handlar om subjektivitet och därmed blir det extra viktigt för teaterlärare att vara medvetna om sin subjektivitet samt hur detta påverkar undervisningen. Kempe skiljer mellan en binär förståelse av lärarrollen och en triadisk. Vid den binära förståelsen ser man på samspelet mellan lärarens själv och roll. Kempe framhåller vikten av ett triadiskt synsätt, som förstår lärarrollen utifrån samspelet mellan själv, roll och karaktär. Det är av extra vikt för teaterläraren att vara medveten om vilken karaktär denne väljer att skapa. Detta, dels som ett sätt att skydda sin privata person från kritik, men även då en del av teaterlärarens uppgift är att hjälpa eleverna i sin tur att träda in i olika roller (Kempe, 2012). Säll behandlar liksom Kempe vikten av att läraren kan skilja på sin person och roll samt att läraren måste kunna skifta fokus bort från den egna personen.

### 4.3 Lärarrollen- utifrån undervisningspraktik

Nedanstående avsnitt beskriver hur Elsi-Mari Törnquist, Birgitta Silfver, Evelyn Säll och Cary M Mazer ser på lärarens funktion samt hur lärarens funktion kan påverka relationen till eleverna.

Universitetslektorn Elsi-Mari Törnquist (2006) vid Lunds universitet har skrivit avhandlingen *Att iscensätta lärande - lärares reflektioner över det pedagogiska arbetet i en konstnärlig kontext*. Det är en kvalitativ studie som diskuterar lärares funktion och roll i en musikalproduktion i grundskolan. Det övergripande teoretiska perspektivet i studien är grundat i sociokulturell teoribildning. Syftet med Törnquists avhandling är att beskriva det pedagogiska arbetet i en konstnärlig kontext där en av aspekterna är lärarnas eget lärande (Törnquist, 2006).

Birgitta Silfver (2011) är fil. dr i pedagogik och har skrivit avhandlingen *KARNEVAL I KLASSRUM –KUNSKAP PÅ HJUL - En studie av elevers möten med clown analyserade med narrativ metod och poetisk etnografi* vid Åbo akademi. Avhandlingen har till syfte att bidra till ökad kunskap kring att lära i och genom konstnärliga ämnen. Även denna studie är utförd i grundskolan. Det är en kvalitativ studie inom en sociokulturell ram. Resultatet av Silfvers studie är att läraren kan ha en medierande funktion i elevernas clownarbete och att läraren växlar mellan olika roller (Silfver, 2011).

Cary M. Mazer (2003) är docent i theatre arts and english samt ordförande vid teaterprogrammet vid University of Pennsylvania. I artikeln "Dramaturgy in the Classroom: Teaching Undergraduate Students Not to Be Students" beskriver Mazer sin syn på lärarrollen. I artikeln beskrivs även Mazers undervisning i dramaturgi på universitetsnivå.

#### 4.3.1 Läraren som regissör och organisatör

Törnquist (2006) beskriver att läraren kan ha en *ledande* funktion, vilket innebär att läraren får en chefsliknande roll som regissör, konstnärlig ledare och/eller producent. Detta i sin tur påverkar relationen mellan lärare och elev, vilket både kan underlätta och försvåra samarbetet. Försvåra, på så vis att de sociala och estetiska målen kan hamna i konflikt. Säll (2000) för ett liknande resonemang kring regissören. *Regissören* har det yttersta ansvaret för planering och organisering av arbetet. Elevernas arbete ska här stå i fokus. Regissören delas upp i olika subkategorier. En subkategori som regissören har är att hålla *ordning*, en annan att vara en *övervakare*, så att arbetet inte går åt fel. En tredje subkategori regissören har är att vara en *hjälpare*, som är den som ser till att arbetet flyter på. Hen kan även vara *stämningsskapare*, både psykologiskt och rumsligt. Säll liknar sin *regissör* med teaterregissören, som har till uppgift att få skådespelarna att känna sig accepterade, så att de kan utvecklas optimalt. Enligt Säll krävs även detta av läraren. Ytterligare en subkategori regissören har är att vara den som *arrangerar* olika upplevelsetillfällen som ska gynna lärandet. Regissören kan även vara en *samarbetspartner*, vilket innebär att läraren samarbetar med eleverna gällande planering av undervisningen (Säll, 2000). Silfver (2011) beskriver en likande lärarfunktion där läraren är den som förbereder. Hon kallar detta *den förberedande* fasen. I denna förberedande fas planerar läraren clownverkstäderna, men utför även praktiskt arbete exempelvis förberedelse av smink, kläder och rekvisita. Törnquists tredje lärarfunktion är *handledaren*. Denne kan ha

funktionen av att samordna och organisera elevernas idéer genom exempelvis diskussion. Men *handledaren* kan även vara styrande i ett sceniskt arbete.

### 4.3.3 Läraren som igångsättare

När Silfver (2011) beskriver läraren som igångsättare, menar hon att läraren är den som *förtäljer*. I studie, är *förtälja*, den andra fasen i arbetet. Det vill säga själva introduktionen till clownarbetet. Den medverkande läraren i studie berättar med tal, mimik och kroppsspråk om respektive clown som eleverna ska arbeta med. Läraren visar hur clownen blir till och skapar förväntan hos eleverna. I denna fas är läraren berättaren, *förtäljaren* (Silver, 2011). Säll (2000) beskriver i sin avhandling *estrادören*. Säll menar att *estrادören* ska kunna fånga elevernas intresse genom att exempelvis berätta fångslande. Här är lärarens egen person ett viktigt instrument, då det är läraren som står i centrum. Säll menar att denna lärarroll kräver säkerhet och att läraren är väl förberedd (Säll, 2000).

### 4.3.4 Läraren i det kollektiva arbetet

*Deltagaren*, menar Törnquist (2006), är när läraren medverkar i det kollektiva arbetet. Läraren som *deltagare* förändrar lärar- och elevrelationen. Det är inte längre lärarens kunnande som är det primära. Fokus ligger istället på samtliga medverkandes kunnande och ansvar, både elever och lärare. Törnquist menar att ambitionen är att eleverna ska ta större ansvar i den pågående verksamheten och "äga" sin produktion. Lärarens funktion går från att vara kunskapsförmedlare till att bli en lärande deltagare tillsammans i den gemensamma processen med eleverna (Törnquist, 2006).

Mazer (2003) för ett liknande resonemang som Törnquist (2006). I artikeln "Dramaturgy in the Classroom: Teaching Undergraduate Students Not to Be Students" beskriver Mazer att en lärarens uppgift är att lära studenterna att "inte tänka som studenter". Artikeln kan sammanfattningsvis beskrivas som att Mazer vill ändra på relationen mellan lärare och elev. Studenter tror oftast att läraren är den som sitter inne med kunskap och är den som vet vad som är rätt och fel. Lösningen på denna problematik menar Mazer är att ändra lärar- och elevrelationen så att den liknar den relation som dramaturgen har till regissören. På så vis menar Mazer att studenten blir mer förberedd för det verkliga livet som dramaturg (Mazer, 2003).

Även Silfver (2011) beskriver relation till eleverna, detta gör hon i den tredje fasen, *den som förlöser*. Att som lärare *förlösa* innebär enligt Silfver att eleverna får arbeta självständigt. Läraren i Silfvers studie har då bistått med smink, rekvisita, kläder samt uppmuntrat, bekräftat och sett eleverna (Silfver, 2011).

### 4.3.5 Läraren som ämnesexpert

*Illuminatören* menar Säll (2000) är den som tillgodoser den enskilde elevens behov såväl som hela gruppens. Detta gör *illuminatören* både ur kognitiva och sociala aspekter, där alla ska kunna tillgodogöra sig undervisningen oavsett behov. Lika som regissören har *illuminatören* subkategorier såsom *fixaren*, *samtalspartnern*, *ämnesexperten* och *terapeuten* (Säll, 2000).

I den fjärde och sista fasen av Silfvers (2011) clownarbete gör läraren improvisationer, övningar och reflektioner med eleverna. Utifrån den nivå eleverna befinner sig i samt utifrån



lektionens syfte har läraren valt passande övningar. Läraren i hennes studie har uppmuntrat i grupparbeten, gett frihet i improvisationer, uppträtt som clown och tydliggjort konstformen vilket betyder att läraren är *den som fördjupar* (Silfver, 2011).

### **Sammanfattning**

Ovanstående avsnitt har behandlat hur forskarna beskriver lärarrollen utifrån de olika handlingar som läraren utför i sin undervisning. Törnquist (2006), Silfver (2011) och Säll (2000) har i sina studier konstruerat olika lärarkategorier, utifrån de olika funktioner lärarna intar i klassrummet. Törnquist och Silfver beskriver lärarens olika funktioner utifrån en konstnärlig undervisningskontext. Säll däremot kopplar inte lärarens olika funktioner till något specifikt ämne, utan beskriver lärarrollen utifrån ett mer övergripande plan. Törnquist beskriver att läraren kan ha som funktion att vara *deltagare*, *ledare* och *handledare*. Sälls lärarkategorier delas in i *regissören*, *illuminatören* samt *estradore*n. Silfver sammanfattar lärarens arbete utifrån funktionerna *att förbereda*, *att förtälja*, *att förlösa* och *att fördjupa*. Mazer (2003) har i sin artikel inte konstruerat några lärarkategorier, utan beskriver relationen mellan lärare och studenter på en dramaturgutbildning. Mazer ser en fara när eleverna ser läraren som den som sitter inne med all kunskap och föreslår som lösning på problemet att lärar- och elevrelationen mer liknar den mellan dramaturg och regissören. Detta för att ge studenterna en autentisk erfarenhet av dramaturgyrket (Mazer, 2003).

## **4.4 Lärarrollen- konstnär eller pedagog**

I nedanstående avsnitt beskrivs Andy Kempes, Christer Bouijs, Elsi-Mari Törnquists, James Halls samt Jens Remfeldts olika syn på lärarens konstnärsidentitet. Olika infallsvinklar beskrivs där vissa lärare ser sin undervisningspraktik som en konstform, medan andra skiljer på identiteten som lärare och identiteten som konstnär.

### **4.4.1 Konstnär eller pedagog**

Kempe (2012), som tidigare introducerats, undersöker hur blivande teaterlärare ser på relationen mellan undervisning och teater som konstform. Kempe undersöker även hur detta i sin tur påverkar yrkesidentiteten. I undersökningen ansåg 41 % av de blivande lärarna, att de var lärare vars konstform är teater. 36 % såg sig som lärare vars konstform är att undervisa i teater. 23 % ansåg, att de var konstnärer som undervisar. Bland teaterlärare med lång arbetslivserfarenhet, ansåg 60 % att de var lärare vars konstform var att undervisa teater. Författaren föreslår, att yrkesidentiteten hos dem med lång erfarenhet är mer formad och att den identiteten innebär att själva undervisandet i sig har blivit en konstform (Kempe, 2012).

Bouijs (1998), studie som tidigare presenterats, visar att musiklärarstudenter har olika syn på musiker- kontra lärarrollen. Vissa ser sig som musiker medan andra identifierar sig mer med lärarrollen. Bouij menar att rollidentiteten hos musiklärare utformas individuellt. Det finns de som drar en tydlig skiljelinje mellan rollidentiteten musiker och rollidentiteten musiklärare. Andra betonar vikten av att införliva rollen som musiker med musiklärarrollen. En tredje kategori ser lärarrollen som det primära (Bouij, 1998).

Liksom Bouij (1998) tar James Hall (2010) i artikeln "Making Art, Teaching Art, Learning Art: Exploring the Concept of the Artist Teacher" upp den dubbla läraridentiteten. I artikeln undersöker Hall synen på bildläraren och utgår från två tidigare undersökningar samt intervjumaterial. I artikeln beskrivs även hur bildlärare kan utvecklas som konstnärer genom att studera fortbildningskursen *The Artist Teacher Scheme*, förkortad ATS. Hall skriver genom Anderson (1981) att en lärare inte behöver skilja på lärar- och konstnärsrollen, utan att dessa roller kan ses som en enhet. Hall menar vidare att vissa lärare inom ATS ser lärar- och konstnärsrollen som en helhet medan vissa lärare, liksom även Bouijs studie visar, delar upp lärar- och konstnärsrollen (Hall, 2010).

I Bouijs (1998) avhandling är den rollidentitet som har högst status under musiklärarutbildningen musikerrollen. Många studenter vill se sig som musiker där läraryrket blir en försörjningsmöjlighet. De olika rollidentiteterna leder till olika syn på musikläraryrket och Bouij kommer fram till att de lärare som ser sig som musiker i första hand, sällan blir helt tillfredsställda som musiklärare (Bouij, 1998).

#### 4.4.2 Konstnär i klassrummet

Jens Remfeldt (2013), universitetsadjunkt vid Örebro universitet, belyser den komplexa uppgiften att både vara konstnär och pedagog. I magisteruppsatsen *Teaterpedagogik på gymnasieskolans estetiska program - Sju teaterlärare samtalar om sin undervisning* beskrivs sju olika teaterlärares syn på undervisningen. Studien är en kvalitativ studie och resultatet beskriver relationen mellan pedagogiska och konstnärliga aspekter. Syftet med uppsatsen är att medvetengöra, synliggöra, beskriva samt lyfta fram en grupp teaterlärares syn på gymnasieskolans teaterundervisning. Remfeldt menar att syftet med teaterlärares undervisning är att hjälpa eleverna bli medvetna om teaterns konstnärliga uttryck. Läraren ska enligt Remfeldt hjälpa elever behärska teaterhantverket genom övningar och träning. Detta för att lära eleverna att kunna kommunicera med en publik (Remfeldt, 2013).

Den problematik som Remfeldt (2013) lyfter fram är när det konstnärliga kommer i konflikt med det dramapedagogiska. Om läraren lägger mestadels av sitt fokus på det personlighetsutvecklande kan det konstnärliga arbetet försvåras. Detta, eftersom Remfeldt menar att vissa av teaterns uttrycksformer då utesluts. Det som bäst tillfredsställer publikens förväntningar är inte givet det som gynnar elevens lärande (Remfeldt, 2013).

Även Törnquist (2006), som tidigare presenterats, tar i sin studie upp läraren som konstnär. Törnquist beskriver läraren som en konstnär som skapar *genom* eleverna. Exempelvis skapar läraren genom eleverna med att producera eget material utifrån elevernas idéer. Att vara *konstnär* och samtidigt lärare i ett pedagogiskt sammanhang innebär ett ständigt kompromissande mellan elevernas och lärarens egna behov. Lärarens konstnärliga skapande begränsas ofta till att vara igångsättare till elevernas kreativa processer (Törnquist, 2006).

Remfeldt (2013) menar liksom Törnquist (2006) att det är svårt för lärarna att eftersträva både hög konstnärlig och pedagogisk kvalitet. Remfeldts resultat pekar på att om lärare både fokuserar på pedagogiska och konstnärliga aspekter, utan att överge det ena för det andra, kommer teaterlärarna hamna i ett konstant spänningsfält. Det är möjligt att få pedagogiska och konstnärliga krav att samverka men det kräver dock stor lärarkompetens (Remfeldt, 2013). Trots att det finns en eventuell problematik kring lärare som konstnärer, som ovan beskrivits, ser Hall (2010) en möjlighet att lärare identifierar sig som konstnärer. Om läraren identifierar sig som konstnär kan det skapas en nyfikenhet hos eleverna att själva vilja vara

konstnärer. En lärare i en studie som Hall refererar till valde att arbeta konstnärligt med sina elever, vilket gav en autentisk erfarenhet för eleverna att arbeta som konstnärer. Det medförde samtidigt en ny relation mellan lärare och elever. Läraren lärde med och från eleverna (Hall, 2010).

### **Sammanfattning**

Ovanstående avsnitt har beskrivit hur författarna reflekterat kring läraren som konstnär och/eller pedagog. I Kempes (2012) studie framkommer att teaterlärare med lång erfarenhet inom yrket, tenderar att se själva undervisandet som en konstform. Bouij (1998) har i sin avhandling undersökt om blivande musklärare identifierar sig som lärare och/eller musiker. Hall (2010) beskriver i sin artikel att lärarrollen och konstnärsrollen inte behöver skiljas åt. Medan Törnquist (2006) och Remfeldt (2013) beskriver konstnären i undervisningspraktiken. De båda anser att det är en komplex och utmanande uppgift att som lärare både vara konstnär och pedagog.

## 5. Diskussion

Diskussionen är uppdelad i två avsnitt: metoddiskussion och resultatdiskussion. Metoddiskussionen behandlar vårt tillvägagångssätt för denna litteraturstudie. Vi diskuterar vår metod med kritiska ögon och försöker se vad som skulle kunna gjorts annorlunda. Resultatdiskussionen är indelad i underrubrikerna: *Konstnär eller pedagog, Den subjektiva teaterläraren, Vad tar vi med oss till vårt kommande yrkesliv?* samt *Fortsatt forskning*.

### 5.1 Metoddiskussion

Arbetet inleddes med att vi sökte i olika databaser utifrån den tematik och de sökord vi valt. Vi satt med varsin dator och sökte samtidigt, men delade inte upp sökorden mellan oss. Detta eftersom vi tänkte att två personer ser mer än en och att risken för att missa viktigt material på så vis skulle minska. Vi tänkte även att detta skulle vara en effektiv sökmetod. Vi har svårt att i efterhand utvärdera, om detta var det bästa tillvägagångssättet eller ej, eftersom vi inte har gjort ett liknande arbete tidigare. I vår sökhistorik ser vi att vi delvis använt samma sökord och delvis olika. Eventuellt hade det därför varit mer tidseffektivt att ännu tydligare fördela sökorden i ett tidigare skede mellan oss. Å andra sidan fann vi olika artiklar, avhandlingar och uppsatser vilket kan tyda på att det trots allt var en fungerande sökmetod.

Efter en tids sökningar började vi granska den litteratur vi funnit utifrån de frågor som angetts i metodkapitlet. När vi sökte efter artiklar gav våra sökord många träffar, men när vi läste rubriker och abstrakts märkte vi att de flesta inte behandlade vår frågeställning tillräckligt väl. Till sist hade vi fyra artiklar som passade in på vår frågeställning. Av de avhandlingar vi fann var de flesta inte direkt kopplade till teaterämnet, utan intog ett mer övergripande perspektiv på lärarrollen. Då denna litteraturstudie främst ska kopplas till teaterämnet valdes så småningom alla avhandlingar som inte var kopplade till estetiska ämnen bort, utom Sälls (2000). Vi är medvetna om att Sälls avhandling är något daterad, men vi fann ändå avhandlingen så pass relevant till vår frågeställning att den fick vara med. Dels för att andra forskare, såsom Silfver (2011) och Törnquist (2006), refererade till Säll. Dels för att Säll använde sig av teaterns språk till de lärarkategorier hon konstruerade, vilket vi fann intressant och relevant.

Under den andra sökningen valde vi att bredda sökningen till att inte enbart innefatta teater/drama, utan även andra estetiska ämnen. Vi fann nu två avhandlingar inom estetiska ämnen som gick att koppla till frågeställningen. Då vi fortfarande hade svårigheter med att finna relevanta artiklar, utökade vi även urvalet till att innefatta Remfeldts (2013) magisteruppsats. Vi valde även Bouijs avhandling från 1998. Trots att den var något daterad, fann vi den betydelsefull för vår frågeställning då vi menar att delar av en musikleärares arbete kan översättas till teaterlärarens.

Att hitta relevanta artiklar till vår litteraturstudie har varit en svårighet under arbetsprocessen. Många av de artiklar inom drama/teater vi funnit, har bland annat handlat om drama som metod att lära genom, mer än om själva teaterlärarrollen. Eftersom vi ser vår frågeställning som mycket viktig för vårt kommande yrkesliv valde vi att inte ändra frågeställningen, även om det eventuellt hade lett till att vi funnit mer material. Det är möjligt att vi kunde ha sökt på

något annat vis redan i ett tidigare skede. Eftersom det material vi funnit är beroende av de sökord vi använt, kan vi inte med säkerhet fastslå att det inte finns fler artiklar på ämnet. Eventuellt hade vi funnit fler artiklar om vi använt andra sökord. Arbetet med litteraturstudien har varit en del av en läroprocess, så detta är något vi drar lärdom av till framtida uppsatser. Om vi inlett sökningen idag, hade vi säkerligen funnit annat material. Vi är medvetna om att materialet i slutändan inte blev så stort, samtidigt tycker vi att det vi funnit är relevant till vår frågeställning. Forskningen inom teater är relativt ung och vi ser det som en del av resultatet att mer forskning behöver bedrivas här.

Inledningsvis var tanken att undersöka teaterlärarrollen. Utifrån det material vi fann, fick vår litteraturstudie även inbegripa lärarens funktion och senare även breddas till läraridentitet. En svårighet under arbetet har varit att skilja på begreppen roll, funktion och identitet. Vi hade till en början svårt att skilja mellan dessa begrepp eftersom litteraturen använde dem på olika sätt. Under arbetets gång lyckades vi dock skönja olika teman som vi sedan kategoriserade utifrån olika rubriker.

Den litteratur vi använder är publicerad mellan år 2003 - 2014, med undantag från Bouijs avhandling från 1998 och Sälls från 2000. Det material vi funnit är från olika länder och världsdelar. Remfeldt, Törnquist, Säll och Bouij är alla från Sverige. Silfvers studie är genomförd i Sverige men avhandlingen är avlagd i Finland. Halls och Kempes artiklar är publicerade i Storbritannien och Mazers i USA. Wales kommer ursprungligen från Australien men artikeln är publicerad i Singapore. Några av artiklarna är inte direkt kopplade till den svenska gymnasieskolans kontext. Vi anser ändå att de belyser viktiga aspekter av lärarrollen, som vi kan översätta även till den svenska skolkontexten.

## 5.2 Resultatdiskussion

Syftet med denna litteraturstudie var att undersöka hur aktuell forskning diskuterar lärarrollen, lärarfunktioner och rollteorier samt hur detta kan förstås i relation till teaterämnet. Förhoppningen var att på så vis öka kunskapen och förståelsen för en teaterlärares olika roller och funktioner. De frågeställningar vi formulerade var hur aktuell forskning diskuterar lärarrollen samt hur lärare inom teater kan använda sig av detta i sin yrkesroll. Under rubrikerna *Konstnär eller pedagog* och *Den subjektiva teaterläraren* diskuteras skillnader, likheter och förtjänster mellan författarna. Under *Vad tar vi med oss till vårt kommande yrkesliv?* tas diskussionen vidare och kopplas till vår kommande profession. Under *Fortsatt forskning* behandlas frågor för fortsatt forskning.

### 5.2.1 Konstnär eller pedagog

Både Remfeldt (2013), Bouij (1998), Törnquist (2006) och Hall (2010) har det gemensamt att de diskuterar den dubbla läraridentiteten, där lärare både kan se sig som konstnärer och/eller pedagoger. Dock uttalar sig ingen av ovannämnda forskarna, med undantag från Hall, om fördelarna med att identifiera sig som konstnär och/eller pedagog. Frågan är inte helt lätt att besvara, eftersom det är högst personligt hur en lärare väljer att identifiera sig. Dock menar Bouij att hur blivande lärare väljer att identifiera sig påverkar synen på ämnet. Vi menar liksom Bouij att det är viktigt att diskutera lärares syn på sin identitet.

Ett exempel som skiljer författarnas studier åt är deras syften. Bouij (1998) beskriver musiklärares väg till deras kommande yrke, medan Törnquist (2006) beskriver ett konstnärligt arbete i grundskolan. Remfeldt (2013) vill medvetengöra teaterlärares syn på sin undervisning, medan Hall (2010) argumenterar för att se konstnären och pedagogen som en helhet. Studiernas olika syften ser vi som en möjlig förklaring till deras olika syn kring läraren som konstnär eller pedagog. Exempelvis menar Hall att lärare *ska* identifiera sig som konstnärer. Törnquist beskriver lärarkategorin *konstnär* i undervisning, men vi finner ingen diskussion kring konst och vad det innebär för henne. Remfeldt poängterar att det krävs stor kompetens av läraren för att kunna balansera den komplexa uppgiften att arbeta konstnärligt och pedagogiskt. Dock framlägger Remfeldt ingen konkret lösning på problematiken. Remfeldt talar om lärarkompetens när det kommer till konstnärligt arbete, men beskriver inte vad som innefattar denna kompetens. Inte heller här finner vi en diskussion kring konst eller vad det kan innebära.

Flertalet av författarna skiljer konst och pedagogik åt. Vi undrar om det behövs dras en skiljelinje? Vi anser att konst och pedagogik kan vara olika delar av en helhet. Halls (2010) syn på konst och pedagogik anser vi därför är intressant.

Törnquist (2006) beskriver konstnären som en funktion där läraren skapar *genom* eleverna. Bouij (1998) å andra sidan, undersöker i sin studie lärarstudenters *syn* på sin kommande läraridentitet. Bouij beskriver identiteten som konstnär, snarare än funktionen. Här skiljer sig synen på konstnären åt. Är en konstnär en funktion eller är konstnär något man identifiera sig som? Vilka begrepp som används kan spegla olika syn på vad det innebär att vara konstnär och olika ingångar till hur en lärare väljer att undervisa i konstnärliga ämnen.

Som tidigare nämnts i bakgrunden beskrivs funktion som en uppgift/ämbete/syssla som fylls av någon. Funktionen konstnär blir då något lärare kan träda in i och ut ur. Vi blir kritiska till Törnquists (2006) uppdelning av lärarens funktioner i klassrummet eftersom de åtskiljs från varandra. Eftersom Törnquist gör en uppdelning mellan konst och pedagogik, kan det spegla hennes syn på konstnären. Å andra sidan är troligtvis musikalområdet liksom teaterområdet inte tillräckligt beforskat. Därför är Törnquists avhandling ändå relevant, eftersom studien gör ett försök att kartlägga hur lärare arbetar i en konstnärlig kontext. Å andra sidan anser vi att diskussionen är mer komplex än hur Törnquist framlagt den. Samtidigt har vi själva mött teaterlärare som tydligt gått in och ut ur olika funktioner, exempelvis regissörfunktionen.

Den stora skillnaden mellan ovannämnda forskare är synen på konstnären. Vissa forskare ser konstnären som något man identifierar sig som, medan andra forskare ser konstnären som en funktion. De förtjänster vi ser med ovannämnda studier är att det finns en pågående diskussion kring tematiken. Vi själva har inte ett svar, utan diskussionen har istället väckt frågor hos oss, hur vi ser på vår kommande yrkesroll samt vårt ämne.

### 5.2.2 Den subjektiva teaterläraren

Både Kempe (2012) och Wales (2009) artiklar bygger på kvalitativa studier som diskuterar komplexiteten i att vara lärare och vikten av att i sin lärarroll vara medveten om sitt själv. Båda belyser också att detta är av ännu större vikt för teaterlärare, då en del av själva teaterämnet handlar om att arbeta med olika roller. Kempe bygger sin studie på intervjuer av

både blivande och yrkesverksamma teaterlärare. Wales å andra sidan, använder sig av en tidigare studie från 2006, där en grupp kvinnliga teaterlärare intervjuats. Här ser vi en skillnad i de båda forskarnas tillvägagångssätt och förmodligen har även detta påverkat forskarnas resultat. Exempelvis framgår det i Kempes artikel, att synen på konstnärsidentiteten skiljer sig åt mellan blivande och yrkesverksamma lärare. Identitetsskillnader mellan blivande och yrkesverksamma teaterlärare är däremot inget som framgår i Wales artikel. Att Kempe intervjuat både blivande och yrkesverksamma teaterlärare, ser vi som en förtjänst, då detta bidrar till att förståelsen av teaterlärarrollen sätts i relation till hur den förändras över tid.

Något som Wales (2009) framhåller är vikten av att placera läraren i centrum för forskning om undervisning. Vidare problematiserar Wales att mycket forskning om undervisning och lärande istället placerar eleven i centrum. Dessa tankar är inte några som Kempe (2012) tangerar, vilket vi ser som ytterligare en skillnad i de båda forskarnas utgångspunkter. Å andra sidan placerar även Kempe i sin studie lärarna i centrum. Båda utgår från lärarnas perspektiv, men det är enbart Wales som problematiserar den elevcentrerade forskningen. Både Wales och Kempe är verksamma inom en brittisk kontext. Vi vet därför inte om den elevcentrerade forskningen går att översätta till en svensk kontext. Något vi dock kan påvisa är, liksom Säll (2000) lyfter fram, att allt större krav ställs på lärarna i den svenska skolan och att dagens lärare inte har samma självklara auktoritet som tidigare. Detta menar vi bidrar till att lärare i den svenska skolan är en utsatt yrkesgrupp, som får motta kritik från omgivningen. Exempelvis har politiker, elever och föräldrar åsikter om lärare och hur läraren ska utföra sitt arbete på bästa vis. Det blir därför intressant att fundera på om Kempes kritik mot den elevcentrerade forskningen hade fått samma utfall i en svensk kontext. Kan det rentav finnas några risker i när forskningen blir lärarcentrerad? Skulle det exempelvis kunna bidra till att för mycket fokus läggs vid hur individen bör vara, snarare än att se till samhälleliga strukturer och hur dessa påverkar lärarens roll och undervisningspraktik? Behöver eleven och läraren ses som två åtskilda enheter, där antingen den enes eller den andres perspektiv intas? Hur blir förståelsen av lärarrollen om forskningen istället bedrivs utifrån både elev- och lärarperspektiv?

Medan Törnquist (2006), Remfeldt (2013) och Silfver (2011) diskuterar lärarrollen utifrån lärarens olika *handlingar* i den faktiska undervisningspraktiken, placerar istället både Kempe (2012) och Wales (2009) teaterlärarens *förståelse* samt *användandet* av sin identitet i centrum. Samtidigt lyfter Wales även fram, att lärarens subjekt alltid påverkar hur och vad som lärs ut. Subjektiviteten föregår så att säga handlingen. Bouij (1998) för en liknande tankegång, då han menar att identiteten hos läraren påverkar undervisningen. Detta är inte något som varken Törnquist, Remfeldt eller Silfver i sina studier närmare lyfter fram eller problematiserar. Vi ser därför Wales bidrag till förståelsen av teaterlärarrollen som värdefull, då vi menar att det kan vara viktigt att *först* problematisera lärarens subjektivitet, *innan* lärarens undervisningspraktik och roller/funktioner närmare studeras.

En annan skillnad mellan forskarna är att enbart Wales (2009) lyfter fram att läraren befinner sig i en maktposition gentemot eleverna. Enligt Wales har läraren både moraliska och etiska skyldigheter gentemot eleverna. Detta ser vi som förtjänstfullt vilket vi diskuterar vidare under rubriken *Vad tar vi med oss till vårt kommande yrkesliv?*

### 5.2.3 Vad tar vi med oss till vårt kommande yrkesliv?

Diskussionen som förs kring läraren som konstnär ser vi som mycket relevant för vårt kommande yrkesliv. Vi bär därför med oss flera frågor och tankar. I framtiden kommer vi att undervisa inom ett konstnärligt ämne på gymnasiet där vi kommer behöva ta både pedagogiska och konstnärliga val. Som teaterlärare kommer vi även att identifiera oss och se på vår yrkesroll på olika sätt, vilket i sin tur kommer påverka undervisningen. Vissa av oss kommer troligtvis låta lärarrollen ta större plats än konstnärsrollen, medan det för andra är konstnärsrollen som är det primära.

I styrdokument för gymnasieskolan står att läsa att teaterämnets syfte handlar om gestaltning, kommunikation till en publik samt att teater ska behandla de konstnärliga uttrycksformerna. Undervisningen ska även stimulera skaparglädje hos eleverna och utgå från deras kreativitet (Skolverket, 2011). Eftersom teater är ett konstnärligt ämne, skiljer det sig från många av de andra gymnasiegemensamma ämnena. Teaterämnet har, liksom alla andra ämnen på gymnasiet, fasta mål: exempelvis ämnets syfte och centralt innehåll. Teater har även rörliga mål såsom processen till en föreställning, skaparglädje eller elevers kreativa samt konstnärliga utveckling. De rörliga målen blir tolkningsbara, där de rörliga målen inte kan bedömas i termer som "rätt eller fel". Teaterlärarens förförståelse, identitet och tolkning av vad konst samt pedagogik är styr då undervisningen, men också i bedömningen av vad hen subjektivt anser är kvalitet.

Som tidigare nämnts i bakgrunden finns det skillnader mellan drama och teater. Eftersom vi ska undervisa i ett konstnärligt ämne menar vi att konsten och pedagogikens plats i undervisningen är viktiga att belysa. Vi anser därför att den diskussion kring konstnärsrollen som Törnquist (2006), Bouij (1998), Hall (2010) samt Remfeldt (2013) för, är viktig att vidareutveckla samt fördjupa. Exempel på frågor som väcks är: hur kommer vi att formas under lärarutbildningen? Var ligger fokuset i vår utbildning? Kommer vi att identifiera oss själva som konstnärer eller främst som pedagoger? Dessa frågor är viktiga att ta med in i vår kommande profession, eftersom detta kommer att forma oss som lärare och styra våra didaktiska val.

Vi ser även Wales (2009) och Kempes (2012) bidrag som mycket relevanta för vår kommande yrkesroll. Exempelvis Wales diskussion om den maktposition teaterläraren befinner sig i, som har makten att ifrågasätta elevernas subjekt. Här vill vi lyfta fram att detta kanske är något extra framträdande i teaterämnet, att man implicit arbetar med att forma andra människors subjekt. Om så är fallet, ser vi det som extremt viktigt att som teaterlärare vara medveten om hur man väljer att se på lärarrollen. Varken under vår utbildning eller under VFU är maktaspekten något som närmare har problematiserats. Under VFU har makt snarare diskuterats i förhållande till hur läraren får respekt och auktoritet hos eleverna. Här kommer frågor om vilket ansvar man har som lärare in. Vi kommer att arbeta med gymnasieungdomar, som befinner sig i gränslandet mellan ungdom och vuxenliv. Eleverna befinner sig i en fas där de är extra formbara, vilket medför ett större ansvar, än om vi arbetat med vuxna.

En annan aspekt vi bär med oss var Wales (2009) diskussion om att läraren alltid är subjektiv och att detta i stor grad påverkar undervisningen. Vi kopplar detta till olika teaterlärare vi själva har haft och hur stor skillnad det varit på vad och hur de har undervisat, trots att de verkat inom samma ämne. Wales tankar om att först när läraren förstår hur den använder sig av sig själv, kan en djupare form av lärande uppnås, var också betydelsefulla. Här undrar vi



vad för form av djupare lärande som då kan uppnås. Vilka olika aspekter kan finnas vid ett djupare lärande? Vad innebär det specifikt för teaterämnet?

Kempes (2012) resonemang om samspelet mellan själv, roll och karaktär var en annan aspekt vi tar med oss och att som lärare aktivt välja hur man gestaltar sin roll. Här tror vi att Kempes begrepp karaktär kan vara användbart, som ett sätt att som lärare skydda sitt privata jag.

Ytterligare frågor vi bär med oss är: men hur *gör* vi då i praktiken? Det finns en skillnad i att läsa om något och att faktiskt kunna använda sig av det i undervisningen. Här hoppas vi att detta utvecklas under den egna yrkespraktiken. Samtidigt ser vi det som viktigt att redan nu problematisera teaterlärarrollen, så att vi kan bli extra medvetna inför vårt kommande yrkesliv.

### 5.3 Fortsatt forskning

Som tidigare behandlats är teaterämnet, när det kommer till teaterundervisning och teaterlärarrollen, fortfarande ett ungt forskningsområde. Framförallt allt i en svensk kontext. Några frågor till fortsatt forskning som uppkommit är exempelvis: vad väljer vi teaterlärare, på grund av vår subjektivitet att lyfta fram ur teaterämnet och läroplanen? Vad tycker vi är mest väsentligt att eleverna lär sig och vilken typ av återkoppling får eleverna? Hur påverkar detta i sin tur bedömningen av eleverna? Stämmer det som Wales (2009) menar, att teaterlärare har extra moralisk och etisk skyldighet att vara medveten om sin subjektivitet, anser vi att mer forskning kring den tematiken bör bedrivas. Exempelvis hur och om detta är något som problematiseras under lärarutbildningen samt under fortbildningar. I skollagen (2011) beskrivs lärarens uppgift som bland annat att stärka varje elevs självförtroende och utgå från varje elevs förutsättningar. Men var diskuteras lärarens subjektivitet? En annan aspekt som Wales lyfter fram, är att mycket av det arbete läraren gör handlar om att den uttrycker sin identitet och personlighet. Här ser vi en fråga för fortsatt forskning.

En annan aspekt vi vill lyfta fram är på vilket sätt teaterlärare ser sig som pedagoger och/eller konstnärer. Hur kommer denna syn i sin tur påverka undervisningen? Kempes (2012) undersökning, som tidigare presenterades, visar att 60 % av teaterlärarna med lång arbetslivserfarenhet ansåg att själva undervisandet i sig blivit en konstform. Vi undrar även om Kempes resultat hade blivit desamma i en svensk kontext?

En sista aspekt vi vill lyfta fram är att teaterläraryrket domineras av kvinnor. Vi undrar därför på vilket sätt detta påverkar synen på teaterlärarrollen kopplat till teaterämnets status. Vi undrar även hur kön/genus påverkar teaterlärarrollen.

Som framkommit i metoddiskussionen hade vi önskat hitta mer aktuell forskning om ämnet. Vi skulle därför vilja se att mer forskning behandlar just teaterlärarrollen utifrån ovannämnda tematik.

## 6. Referenslista

Litteratur markerat med asterix har använts i resultatdelen.

### Referenslitteratur

Ahlstrand, P. (2014). *Att kunna lyssna med kroppen. En studie av gestaltande förmåga inom gymnasieskolans estetiska program, inriktning teater* (Doktorsavhandling, Institutionen för etnologi, religionshistoria och genusvetenskap, Centrum för de humanistiska ämnenas didaktik, serienummer framgår ej). Stockholm: Universitetservice US-AB. Tillgänglig: <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:735064/FULLTEXT01.pdf>

Friberg, F. (2006). Tankeprocessen under examensarbetet. F. Friberg (Red.), *Dags för uppsats - vägledning för litteraturbaserade examensarbeten* (s. 37-46). Lund: Studentlitteratur AB

Östlundh, L. (2006). Informationssökning. F. Friberg (Red.), *Dags för uppsats - vägledning för litteraturbaserade examensarbeten* (s. 57-80). Lund: Studentlitteratur AB

### Elektronisk källa

Brante, T. (2016). *Roll*. I *Nationalencyklopedin*. Tillgänglig: <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lang/roll>

SFS 2010:800. *Skollag*. Stockholm: Utbildningsdepartementet.

Skolverket. (2011). *Läroplan, examensmål och gymnasiegemensamma ämnen för gymnasieskola*. Hämtad från [http://www.skolverket.se/om-skolverket/publikationer/visa-enskild-publikation?\\_xurl=http%3A%2F%2Fwww5.skolverket.se%2Fwtpub%2Fws%2Fskolbok%2Fwtpubext%2Ftrycksak%2FRecord%3Fk%3D2705](http://www.skolverket.se/om-skolverket/publikationer/visa-enskild-publikation?_xurl=http%3A%2F%2Fwww5.skolverket.se%2Fwtpub%2Fws%2Fskolbok%2Fwtpubext%2Ftrycksak%2FRecord%3Fk%3D2705)

Svenska akademins ordbok [SAOB]. (2016). *Funktion*. Tillgänglig: [http://www.saob.se/artikel/?seek=funktion&pz=1#U\\_F1761\\_77482](http://www.saob.se/artikel/?seek=funktion&pz=1#U_F1761_77482)

Vetenskapsrådet. (2011). *Vad innebär peer review?* Hämtad 2016-11-07, från <http://www.vr.se/forskningsfinansiering/beredning/beredningsprocessen/forskaregranskarforskare/faqpeerreview/vadinnebarpeerreview.5.5fa10c312ed4d5b90680001670.html>

### Artiklar

\* Hall, J. (2010). Making Art, Teaching Art, Learning Art: Exploring the Concept of the Artist. *International Journal of Art & Design Education*, 29(2), 103-110.

\* Kempe, A. (2012). Self, role and character: developing a professional identity as a drama teacher. *Teacher Development*. 16(4), 523-536. doi: 10.1080/13664530.2012.733131.

\* Mazer, C. M. (2003). Dramaturgy in the classroom: Teaching undergraduate students not to be students. *Theatre Topics*, 13(1), 135-141.

doi:<http://dx.doi.org.ezproxy.ub.gu.se/10.1353/tt.2003.0013>

\* Wales, P. (2009). Positioning the drama teacher: exploring the power of identity in teaching practices. *RiDE: The Journal of Applied Theatre and Performance*. 14(2), 261-278. doi: 10.1080/13569780902868911

## Avhandlingar

\* Bouij, C. (1998). *Musik- mitt liv och kommande levebröd. En studie i musiklärares yrkessocialisation* (Doktorsavhandling. Institutionen för musikvetenskap, Göteborgs universitet, 56). Örebro: Trio Tryck AB. Tillgänglig:

<http://www.avhandlingar.se/om/Christer+Bouij/>

\* Silfver, B. (2011). *KARNEVAL I KLASSRUM –KUNSKAP PÅ HJUL. En studie av elevers möten med clown analyserade med narrativ metod och poetisk etnografi* (Doktorsavhandling, serienummer framgår ej). Åbo: Åbo akademis förlag. Tillgänglig:

<http://www.avhandlingar.se/om/Birgitta+Silfver/>

\* Säll, E. (2000). *Lärarrollens olika skepnader; estradör, regissör och illuminatör. En longitudinell studie av blivande lärares föreställningar* (Doktorsavhandling. Uppsala Studies in Education, 90). Stockholm: Elanders Gotab. Tillgänglig:

<http://www.avhandlingar.se/om/Evelyn+S%C3%A4ll/>

\* Törnquist, E-M. (2006). *Att iscensätta lärande - lärares reflektioner över det pedagogiska arbetet i en konstnärlig kontext* (Doktorsavhandling, STUDIES IN MUSIC AND MUSIC EDUCATION, NO 8). Lund: Media-Tryck, Lund University. Tillgänglig:

<http://www.avhandlingar.se/om/Els-Mari+T%C3%B6rnquist/>

## Masteruppsats

\* Remfeldt, J. (2013). *Teaterpedagogik på gymnasieskolans estetiska program. Sju teaterlärare samtalar om sin undervisning* (Masteruppsats). Stockholm: Centrum för de humanistiska ämnenas didaktik. Stockholms universitet. Tillgänglig:

<http://www.uppsatser.se/om/Jens+Remfeldt/>

Kom ihåg:

SKolagen – paragraf och kapitel.

**Bilaga 7.1** – Urval av sökningshistorik

<b>Datum</b>	<b>Databas</b>	<b>Sökord/Limits/Booleska operatörer</b>	<b>Antal träffar</b>	<b>Lästa abstrakt</b>	<b>Avgränsning</b>	<b>Slutligt urval</b>	<b>Vetenskapligt granskad</b>
2016-09-04	MLA	Teaching theatre	357	6	År 2000 - 2016	1	Ja
2016-09-05	MLA	The theatre teacher	127	7	År 2000 - 2016	0	Ja
2016-09-05	ERIC	Role AND drama teacher	141	5	År 2000 - 2016	0	Ja
2016-09-06	MLA	Drama teacher	157	8	År 2000 - 2016	0	Ja
2016-09-08	MLA	Role of teachers	300	6	År 2000 - 2016	0	Ja
2016-09-08	Libris	Läraryrollen	119	8	År 2000 - 2016	1	Ja
2016-09-10	ERIC	Function theatre teacher	11	2	År 2000 - 2016	0	Ja
2016-09-10	ERIC	Function teacher	3342	8	År 2000 - 2016	0	Ja
2016-09-20	ERIC	Drama AND teacher	605	8	År 2000 - 2016	2	Ja
2016-09-27	ERIC	Function teacher AND aesthetic	18	3	År 2000 - 2016	0	Ja
2016-09-27	ERIC	Role teacher AND music	718	7	År 2000 - 2016	0	Ja
2016-09-28	ERIC	Function AND art teacher	126	4	År 2000 - 2016	0	Ja
2016-09-28	ERIC	Role of the art teacher	864	8	År 2000 - 2016	1	Ja
2016-09-29	RILM	Role AND teacher	559	3	År 2000 - 2016	0	Ja

**Bilaga 7.2** – Tidigare känd litteratur

<b>Författare</b>	<b>Titel</b>	<b>Vetenskaplig kvalitet</b>	<b>Vetenskapligt granskad</b>
Ahlstrand, P. (2014).	<i>Att kunna lyssna med kroppen - En studie av gestaltande förmåga inom gymnasieskolans estetiska program, inriktning teater.</i>	Avhandling	Ja
Remfeldt, J. (2013).	<i>Teaterpedagogik på gymnasieskolans estetiska program - Sju teaterlärare samtalar om sin undervisning.</i>	Masteruppsats	Nej
Silfver, B. (2011).	<i>KARNEVAL I KLASSRUM –KUNSKAP PÅ HJUL - En studie av elevers möten med clown analyserade med narrativ metod och poetisk etnografi.</i>	Avhandling	Ja

**Bilaga 7.3** - Snöbollsurval

<b>Författare</b>	<b>Titel</b>	<b>Hittad via</b>	<b>Vetenskaplig kvalitet</b>	<b>Vetenskapligt granskad</b>
Törnquist, E-M. (2006).	<i>Att iscensätta lärande - lärares reflektioner över det pedagogiska arbetet i en konstnärlig kontext.</i>	Remfeldts, J (2013) uppsats.	Avhandling	Ja
Bouij, C. (1998).	<i>Musik- mitt liv och kommande levebröd. En studie i musklärares yrkessocialisation.</i>	Törnquists, E-M (2006) avhandling.	Avhandling	Ja

**Bilaga 7.4** – Artikelöversikt

<b>Författare/ Publiceringsår</b>	<b>Publicerad i</b>	<b>Syfte</b>	<b>Metod</b>	<b>Hittad via</b>	<b>Slutsats</b>
Hall, J. (2010).	<i>International Journal of Art &amp; Design Education.</i>	Framgår ej.	Kvalitativ studie. Studien utgår från litteratur, två tidigare undersökningar samt intervjumaterial.	Sökmotorn ERIC.	Att undervisa i konst och samtidigt utöva konst är komplext. Konstlärare behöver utveckla kompetens att artikulera och utöva konst i klassrummet.
Kempe, A. (2012).	<i>Teacher Development.</i>	Undersöka vad som påverkat teaterlärare att välja yrket och att undersöka hur teaterlärarens identitet kan förstås.	Kvalitativ studie genom intervjuer.	Sökmotorn ERIC.	Att teaterlärarens identitet kan delas upp i komponenterna själv, roll och karaktär och att de är viktiga redskap i att forma en professionell identitet som lärare.
Mazer, C, M. (2003).	<i>Theatre Topics.</i>	Syftet är att i en grundutbildning inom dramaturgi förändra relationen mellan student- och lärarrollen.	Kvalitativ studie. Mazer beskriver/undersöker sin egen undervisning.	Sökmotorn MLA.	Studenter tror att läraren är den som sitter inne med kunskap. För att bryta detta mönster ska lärar- och studentrelationen likna den relation dramaturgen har till regissören.
Wales, P. (2009).	<i>Ride, The Journal of Applied Theatre and Performance.</i>	Att undersöka hur teaterlärares identitet påverkar undervisningen samt att öka förståelsen för hur teaterlärare uttrycker sina själv i undervisningen.	Kvalitativ studie genom intervjuer.	Sökmotorn ERIC.	Teaterämnet fokuserar på subjektivitet, vilket gör att teaterläraren har moraliska och etiska skyldigheter att förstå hur den egna subjektiviteten påverkar undervisningen. Då kan en djupare form av lärande uppnås.





